

30/2015, 20.4.2015

Utbildningsanordnare och deras läroavtalspartner,
examensarrangörer och
examenskommissioner

LÄROAVTALEN OCH ÄNDRINGEN AV GRUNDERNA FÖR YRKESINRIKTADE GRUNDEXAMINA FR.O.M. 1.8.2015

Detta meddelande berör verkställandet av förändringarna i författningarna om grundläggande yrkesutbildning för ungdomar och vuxna (TUTKE 2), närmare bestämt läroavtal som ingåtts eller ingås för avläggandet av en yrkesinriktad grundexamen eller examensdel och som fortgår efter 1.8.2015. Läroavtalen kan ha ingåtts antingen för läroavtalsutbildning som förbereder för en fristående examen eller läroavtalsutbildning som avläggs som grundläggande yrkesutbildning och leder till en grundexamen.

Grunderna för yrkesinriktade grundexamina och Utbildningsstyrelsens övriga föreskrifter om dem har reviderats och träder i kraft 1.8.2015.

- **Alla läroavtalsstuderande som avlägger en yrkesinriktad grundexamen ska övergå till att studera och avlägga examen eller examensdelar enligt de nya examensgrunderna från och med 1.8.2015.**
- Uppdatering av det personliga studieprogrammet för s.k. gamla läroavtalsstuderande:
 - Om innehållet i grunderna för den yrkesinriktade examen till väsentliga delar har förändrats, ska de personliga studieprogrammen och dokumenten för personlig tillämpning som utarbetas för en fristående examen uppdateras efter hand som examinanderna deltar i följande examenstillfälle. Uppdateringen kan göras före eller efter 1.8.2015. I de fall där ändringen av examensgrunderna inte till väsentliga delar påverkar det befintliga studieprogrammet eller förutsättningarna för läroavtalsutbildningen, uppdateras de personliga studieprogrammen endast vid behov.
 - Personliga studieprogram för läroavtalsutbildning som avläggs som grundläggande yrkesutbildning och leder till en grundexamen ska uppdateras före 1.8.2015.
- För studerande som slutför sin examen enligt examensgrunder som trätt i kraft åren 1999–2001 och fortsätter sina studier efter 1.8.2015 genomförs den personliga tillämpningen på nytt och ett personligt studieprogram utarbetas, varefter de övergår till att avlägga examen enligt de nya examensgrunderna.

Utbildningsanordnaren ska informera läroavtalsstuderandena och arbetsgivarna om de nya författningarna, examensgrunderna och övriga föreskrifterna samt meddela hur man går till väga under övergångsperioden. Utbildningsanordnaren ska i den mån det behövs

informera arbetsplatsutbildare och bedömare om de nya examensgrunderna och förändringar i bedömningen.

I detta meddelande behandlas i punkt 1 läroavalsutbildning som förbereder för fristående examen och i punkt 2 läroavtalsutbildning som avläggs som grundläggande utbildning och leder till en grundexamen.

1. Läroavtalsutbildning som förbereder för fristående examen

1.1. Examensarrangören ska uppdatera sina planer för anordnande av fristående examen som gäller yrkesinriktade grundexamina i enlighet med de nya grunderna för yrkesinriktade grundexamina.

De planer för anordnande av fristående examen som utgör bilagor till avtalen om att ordna fristående examina ska vid behov uppdateras enligt de nya examensgrunderna för examenstillfällena som ordnas från och med 1.8.2015. Även SORA-författningarna och föreskrifterna som ändras 1.8.2015 ska tas i beaktande. Examenskommissionerna ger vid behov närmare anvisningar om sina examina.

I fall ovannämnda uppdatering inte är nödvändig, måste i vilket fall som helst det nya diarienumret i examensgrunderna skrivas in i planen för anordnande av fristående examen som ingår i avtalet om att ordna fristående examina. Examenskommissionen kan genomföra ändringen genom att på sitt möte besluta att diarienumren i alla examensarrangörers planer för anordnande av fristående examen samtidigt ändras från och med 1.8.2015 till diarienumren i de examensgrunder som träder i kraft 1.8.2015 (med eventuella ändringsnummer). Ett protokollsutdrag om beslutet skickas till examensarrangörerna.

1.2. Uppdatering av alla personliga studieprogram och dokument för personlig tillämpning som utgör bilagor till läroavtal som ingåtts före och fortgår efter 1.8.2015

Läroavtalet behöver inte skrivas på nytt på grund av ändringen av grunderna för yrkesinriktade grundexamina 1.8.2015, men läroavtalsdokumenten måste vid behov uppdateras.

Ändringen av examensgrunderna påverkar i regel inte läroavtalets längd.

Uppdateringen av läroavtalsdokumenten kan genomföras i samband med utbildningsanordnarens normala uppföljning av hur studierna framskrider.

Det personliga studieprogrammet som utgör bilaga till läroavtalet kan uppdateras eller utarbetas före 1.8.2015 för den tid som återstår efter det, så att den del som följer de nya examensgrunderna träder i kraft 1.8.2015, förutsatt att examenskommissionen godkänner planen för anordnande av examen som uppdaterats enligt de nya examensgrunderna, om den inte redan är godkänd.

Personligt studieprogram och dokument för personlig tillämpning

Ändringen av grunderna för yrkesinriktade grundexamina som träder i kraft 1.8.2015 påverkar inte längden på giltiga läroavtal, ifall man inte avtalar med examinandan om väsentliga förändringar som gäller det personliga studieprogrammet. Valet av examensdelar ska följa examensgrunderna.

- Om innehållet i de grunder som träder i kraft 1.8.2015 till väsentliga delar förändrats, till exempel vad examensdelar, krav på yrkesskicklighet och sätten att visa yrkesskicklighet beträffar, ska det personliga studieprogrammet och dokumentet för personlig tillämpning till dessa delar uppdateras (bilaga). Uppdateringen ska göras senast innan examinandan deltar i följande examenstillfälle. Den studerande, arbetsgivaren och utbildningsanordnaren godkänner genom sin underskrift de uppdaterade dokumenten.
- Om ovannämnda förändringar inte påverkar examinandans avläggande av examen i enlighet med förutsättningarna för läroavtalsutbildning, räcker Utbildningsstyrelsens sammandrag (bilaga) för att bestyrka att examinandan efter 1.8.2015 har övergått till att avlägga examen enligt de examensgrunder som då träder i kraft. I sådana fall behöver dokumenten inte uppdateras på grund av den tekniska förändringen. Bilagan kan användas som stöd för att informera examinanderna och arbetsgivarna.

I fråga om nya läroavtalsstuderande som inleder sina studier före 1.8.2015 ska det personliga studieprogrammet beskriva vilka examensdelar som planerats enligt nuvarande examensgrunder som är i kraft t.o.m. 31.7.2015 och vilka examensdelar som planerats enligt de nya examensgrunder som träder i kraft 1.8.2015 (hänvisning till diarienummer).

I yrkesinriktade grundexamina som avläggs som fristående examina används inte kompetenspoäng.

1.3. Erkännande av examensdelar ur en fristående examen som avlagts före 1.8.2015 i examenskommissionen

- Då en grundexamen eller examensdel avläggs före 1.8.2015 och betyget skrivs ut, ska examensarrangören utan dröjsmål presentera ett bedömningsförslag för examenskommissionen. I förslaget ska tydligt och klart framgå att prestationen genomförts före 1.8.2015. Bedömningsförslaget kan också ges efter 1.8.2015. Examenskommissionen beslutar om bedömningen och ger under sitt möte, som kan hållas efter 1.8.2015, ett betyg enligt de författningar och föreskrifter som varit i kraft före 1.8.2015.
- Då avläggandet av en grundexamen fortgår efter 1.8.2015 och examinandan har tidigare avlagda examensdelar som redan godkänts av examenskommissionen, ska examenskommissionen godkänna dessa som examensdelar enligt de nya examensgrunderna.

Examenskommissionen fattar beslut om erkännande per examensarrangör och samtidigt för alla examinandor i fråga. Beslutet om erkännande fattas utgående från examensarrangörernas sammandrag. För detta ska examensarrangören tillställa examenskommissionen ett sammandrag med uppgifter om examinanderna och deras tidigare avlagda och godkända examensdelar som föreslås erkännas. I sammandraget ska eventuella examensvisa förändringar

(exempelvis ändring av namnet på examen, ändringar gällande ett kompetensområde, ändring av namnet på en examensdel) tas i beaktande. Examinanderna ska informeras om beslutet och i det sammanhanget är det viktigt att komma ihåg bestämmelserna om datasekretess.

- Då avläggandet av examen fortgår och examinanden har examensprestationer som genomförts före 1.8.2015, för vilka bedömningsförslag ännu inte skickats till examenskommissionen, ska examensarrangören i enlighet med avtalet om att ordna fristående examina lägga fram förslag för dessa senast i samband med att följande examensprestation inom en snar framtid skickas till examenskommissionen för godkännande.

Ifall examinanden avbryter sina studier för en begränsad tid före 1.8.2015, är det med tanke på examinandens fördel och rättsskydd att rekommendera att ett förslag för de examensprestationer som dittills genomförts skickas för erkännande till examenskommissionen.

Eftersom det inte finns några övergångsbestämmelser för avläggandet av examen, ska man vid erkännande av tidigare prestationer på alla sätt sträva efter att beakta och trygga examinandens fördel och rättsskydd. Examensdelar som avlagts enligt nuvarande examensgrunder ska i sin helhet erkännas i examenskommissionen som examensdelar enligt de examensgrunder som träder i kraft 1.8.2015.

Examenskommissionerna ger vid behov examensarrangörerna anvisningar om erkännandet av kunnande för sina examina.

1.4 Studier som förbättrar studiefärdigheten fr.o.m. 1.8.2015

Från och med 1.8.2015 kan den studerande som en del av utbildningen som förbereder för fristående examen erbjudas högst sex månader studier som förbättrar studiefärdigheten. Utbildningsanordnaren beslutar om anordnandet av dessa studier och om studiernas innehåll. Studierna ska beaktas i ansökningsskedet och skrivs vid behov in i det personliga studieprogrammet. Studierna kan påverka läroavtalets längd. Studier som förbättrar studiefärdigheten ska hållas isär från examensinriktade studier.

1.5 Studieprestationsutdrag 31.7.2015

Användningen av numerisk bedömning (skalan 1–3) för att bedöma lärandet i utbildning som förbereder för fristående examen upphör 31.7.2015. Från och med 1.8.2015 bedöms lärandet utan siffror genom muntlig eller skriftlig respons. Ingen sammanställning av bedömningen görs längre.

Utbildningsanordnaren ska på begäran skriva ut ett studieprestationsutdrag till den läroavtalsstuderande enligt situationen 31.7.2015, där bedömningarna som getts före 1.8.2015 framgår. Utbildningsanordnaren ska arkivera bedömningarna.

2. Läroavtalsutbildning som anordnas som grundläggande yrkesutbildning

I de nya examensgrunderna fastställs uppbyggnaden av examen, examensbenämningar, examensdelar, krav på yrkesskicklighet (yrkesinriktade examensdelar) eller mål för kunnande (gemensamma examensdelar) samt bedömningen av kunnandet. Övriga föreskrifter som gäller anordnandet av utbildningen har getts som separata föreskrifter. Utgående från författningarna, examensgrunderna och de övriga föreskrifterna ska utbildningsanordnarna utarbeta egna läroplaner och besluta om undervisningen.

Omfattningen av examina och examensdelarna definieras enligt omfattningen av kunnandet som kompetenspoäng. Grundexamina omfattar 180 kompetenspoäng (kp), av vilka andelen yrkesinriktade examensdelar är 135 kp, gemensamma examensdelar 35 kp och fritt valbara examensdelar 10 kp. Valbarheten har ökat och utbildningsanordnaren har bättre möjligheter än tidigare att skraddarsy utbildningen utgående från det regionala och lokala arbetslivets behov samt erbjuda de studerande individuella och flexibla studievägar. De gemensamma examensdelarna har förnyats och består av större kompetenshelheter: kunnande i kommunikation och interaktion, kunnande i matematik och naturvetenskap, kunnande som behövs i samhället och arbetslivet samt socialt och kulturellt kunnande.

Utbildningsanordnaren ska informera alla läroavtalsstuderande, arbetsgivare och arbetsplatsutbildare om de nya examensgrunderna: de yrkesinriktade examensdelarna, de gemensamma examensdelarna och de fritt valbara examensdelarna, med andra ord hur de nya examensgrunderna är uppbyggda. Utbildningsanordnaren ska klargöra betydelsen av kompetensbaserad utbildning och kompetenspoäng samt bedömningen av lärande och kunnande enligt de nya examensgrunderna.

Personligt studieprogram

Under övergångsperioden är det inte nödvändigt att ändra eller skriva ett nytt läroavtal, om inte innehållet i läroavtalet till väsentliga delar förändras. Det personliga studieprogrammet som utgör bilaga till läroavtalet **uppdateras för alla gamla studerande** med beaktande också av den förändring som 6 § i Statsrådets förordning 799/2014 medför. Den studerande, arbetsgivaren och utbildningsanordnaren godkänner genom sin underskrift det uppdaterade personliga studieprogrammet. Det personliga studieprogrammet ska uppdateras också då målet med läroavtalsutbildningen är att avlägga en eller flera examensdelar.

Utbildningsanordnarna ska i god tid före övergångsperioden informera gamla läroavtalsstuderande om förfaringssätten för identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande. En studerande ska ansöka om identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande hos utbildningsanordnaren. Utbildningsanordnaren beslutar om hur gamla studerandes kunnande i praktiken identifieras och erkänns enligt de nya författningarna och föreskrifterna (Utbildningsstyrelsens föreskrift 93/011/2014 Principer för dimensioneringen av identifiering och erkännande av kunnande samt omvandling av vitsord i den grundläggande yrkesutbildningen). Tidigare förvärvat kunnande identifieras och erkänns i sin helhet. Identifieringen och erkännandet av kunnande samt eventuella tilläggsprestationer antecknas i läroavtalsstuderandens personliga studieprogram. För varje studerande bedöms separat om eventuella tilläggsprestationer påverkar läroavtalets längd.

Alla personliga studieprogram som gjorts upp för läroavtalsutbildning som avläggs som grundläggande yrkesutbildning ska uppdateras före 1.8.2015.

2.1 Erkännande av examensdelar som avlagts före 1.8.2015

Enligt författningarna och Utbildningsstyrelsens föreskrift Principer för dimensioneringen av identifiering och erkännande av kunnande samt omvandling av vitsord i den grundläggande yrkesutbildningen (93/011/2014) ska examensdelar som avlagts av studerande som inlett sina studier före 1.8.2015 enligt de nuvarande examensgrunderna (2009–2010), och tidigare förvärvat kunnande som motsvarar kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnande i ofullbordade examensdelar, i sin helhet identifieras och erkänns som delar av examen enligt de nya examensgrunderna som träder i kraft 1.8.2015.

Delområdet upprätthållande av arbetsförmåga, gymnastik och hälsokunskap inom de gemensamma examensdelarna har varit frivilligt för läroavtalsstuderande som inlett sina studier före 1.8.2015. För gamla studerande ska man dock gå tillväga på följande sätt: Ifall nämnda delområde inte ingått i examen, ska den studerande genomföra mål för kunnandet ur examensdelen Kunnande som behövs i samhället och arbetslivet till en omfattning av 8 kp. Enligt de nya författningarna är ovannämnda delområde obligatoriskt för alla läroavtalsstuderande som inleder sina studier 1.8.2015.

3. Statistik över avlagda yrkesinriktade grundexamina och examensdelar

Fristående examina

På Statistikcentralens begäran ska utbildningsanordnarna och examenskommissionerna se till att examensdelar som erkänts före 1.8.2015 som examenskommissionen erkänner som delar av examina som träder i kraft 1.8.2015 förs in i studieförvaltningssystemet eller dokumenteras på annat sätt så att de vid behov går att skilja från övrigt erkännande av kunnande.

Grundläggande yrkesutbildning

Enligt författningarna och Utbildningsstyrelsens föreskrift 93/011/2014 ska examensdelar som avlagts av studerande som inlett sina studier före 1.8.2015 samt tidigare förvärvat kunnande i ofullbordade examensdelar i sin helhet identifieras och erkänns som delar av examen enligt de nya examensgrunderna som träder i kraft 1.8.2015. Ur statistiksynvinkel är det nödvändigt att vid behov kunna skilja dessa examensdelar, som erkänts under övergångsperioden och överförs till examina som träder i kraft 1.8.2015 enligt Utbildningsstyrelsens föreskrift, från annat erkännande av kunnande. Det är viktigt att utbildningsanordnarna ser till att de examensdelar som erkänns under övergångsperioden förs in i studieförvaltningssystemet eller dokumenteras på annat sätt så att de vid behov går att skilja från övrigt erkännande av kunnande.

4. Betyg

För läroavtalsutbildning som förbereder för fristående examen ges betyg enligt Utbildningsstyrelsens betygsföreskrift. Betygsföreskriften och betygsmodellerna som träder i kraft 1.8.2015 publiceras på oph.fi .

För läroavtalsutbildning som avläggs som grundläggande yrkesutbildning ges betyg enligt de nya författningarna, examensgrunderna och Utbildningsstyrelsens föreskrift Uppgifter som ska antecknas i betyg och bilagor i den grundläggande yrkesutbildningen (90/011/2014) samt enligt Utbildningsstyrelsens betygsmodeller. Betygsmodellerna publiceras på oph.fi.

5. Dokument som ska arkiveras

Alla dokument som hör till läroavtalet, också de som ingåtts och varit i kraft före 1.8.2015, ska sparas och arkiveras i enlighet med utbildningsanordnarens arkiveringsplan.

6. Anskaffningsavtal

Ändringen av examensgrunderna kan också påverka utbildningsanordnarens anskaffningsavtal om läroavtalsutbildning.

7. Tilläggsuppgifter

Lag om yrkesutbildning (630/1998)
Lag om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998)
Statsrådets förordning om yrkesutbildning (811/1998)
Statsrådets förordning om yrkesinriktad vuxenutbildning (812/1998)

Författningar som träder i kraft 1.8.2015:

Lag om ändring av lagen om yrkesutbildning (787/2014)
Lag om ändring av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (788/2014)
Statsrådets förordning om yrkesinriktade grundexaminans uppbyggnad (801/2014) och ändring av den (331/2015); gäller endast yrkesinriktad grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning
Statsrådets förordning om ändring av 5 § i statsrådets förordning om yrkesinriktade grundexaminans uppbyggnad (331/2015)
Statsrådets förordning om ändring av förordningen om yrkesutbildning (799/2014)
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om grundläggande yrkesutbildning (329/2015)
Statsrådets förordning om ändring av förordningen om yrkesinriktad vuxenutbildning (800/2014)
Statsrådets förordning om ändring av 7 och 8 § i förordningen om yrkesinriktad vuxenutbildning (330/2015)

Övriga föreskrifter:

- Grunderna för yrkesinriktade grundexamina
- Uppgifter som ska antecknas i betyg och bilagor i den grundläggande yrkesutbildningen
http://www.oph.fi/download/162580_90_011_2014_ovriga_foreskifter_01082015.pdf
- Principer för dimensioneringen av identifiering och erkännande av kunnande samt omvandling av vitsord i den grundläggande yrkesutbildningen
www.oph.fi/.../162827_93_011_2014_ovriga_foreskifter_01082015.rtf
- Utbildningsstyrelsens föreskrift 4/011/2015, 23.1.2015:
http://www.oph.fi/download/164618_foreskrift_23_1_2015.pdf

Föreskrifter, anvisningar och handböcker om yrkesinriktade grundexamina som avläggs som grundläggande yrkesutbildning

- <http://www.oph.fi/yrkesgrund>

Föreskrifter, anvisningar och handböcker om avläggandet av fristående examen:

- http://www.oph.fi/lagar_och_anvisningar/anvisningar_och_rekommendationer/andnande_av_yrkesexamina/foreskrifter_anvisningar_och_blanketter
- Utbildningsstyrelsens föreskrift om individualisering 43/011/2006: <http://www02.oph.fi/svenska/ops/naytot/indforeskr06.pdf> (i kraft t.o.m. 31.7.2015, varefter den upphävs). Undervisnings- och kulturministeriet bereder som bäst statsrådets förordning om personlig tillämpning (i kraft fr.o.m. 1.8.2015).
- Handbok om fristående examina: http://www.oph.fi/download/148324_Handbok_om_fristaende_examina.pdf

Frågor:

Läroavtalsutbildning som förbereder för fristående examen
undervisningsråd Riikka Vacker, riikka.vacker@oph.fi, tel. 029 533 1215

Läroavtalsutbildning som anordnas som grundläggande yrkesutbildning
undervisningsråd Tuija Laukkanen, tuija.laukkanen@oph.fi, tel. 029 533 1252

Avtal om att ordna fristående examina
specialsakkunnig Tim Lamminranta, tim.lamminranta@oph.fi, tel. 029 533 1122

Frågor om innehållet i examensgrunderna
Utbildningsstyrelsens sakkunniga för respektive examen
(finns på www.oph.fi, skriv in namnet på examen i fältet för fri textsökning)

Finansiering och datainsamling angående läroavtalsutbildning
specialsakkunnig Lea Juhola, lea.juhola@oph.fi, tel. 029 533 1300

BILAGA Tabell över centrala förändringar som berör examinanderna i grunderna för yrkesinriktade grundexamina som träder i kraft 1.8.2015 jämfört med grunderna som är i kraft t.o.m. 31.7.2015. Tabellen publiceras inom kort på www.oph.fi. Alla som får detta meddelande informeras när tabellen publicerats.